

Во Македонија продолжува бранот поскапувања на прехранбените производи и на нафтата, а деновиве имаше и драстично зголемување и на цената на парното греење. Сè ова веќе почна негативно да влијае на инфлацијата, но и на стандардот на граѓаните. Наспроти ваквата реалност, во Владата велат дека и понатаму не очекуваат инфлацијата да ги надмине предвидените три отсто на годишно ниво.

Тоа што последното поскапување на маслото за јадење беше за околу пет денари по литар, а се најавува и зголемување на цената и на лебот, наводно е резултат на глобалниот тренд, со кој се соочуваат и другите земји.

Колку за споредба, бидејќи цената на парното греење и на маслото за јадење е составен дел од потрошувачката кошница, нејзиното зголемување ќе има влијание врз стапката на инфлација. Светските влијанија врз поскапувањата се уште посилни. Најверојатно е дека предвидената инфлација од три отсто ќе биде надмината, само прашање е за колку. Македонија е увозно зависна земја и увезувајќи ги поскапите производи увезуваме и интегрирана инфлација.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Високата инфлација во јануари годинава е со највисок регистриран процент во изминативе години. Инфлаторниот притисок се заканува да ја наруши ценовната стабилност и стабилноста на денарот, што може да биде погубно за севкупната економија во државава. Според експертите, во вакви случаи клучна е улогата на државата во стабилизирањето на даночната и на монетарната политика.

Расположливите инструменти на Владата за амортизирање на стапката на инфлација, пак, се оценуваат како ограничени и краткорочни, но во секој случај и таа мора да се вклучи во стабилизирањето на цените, што би придонело и за остварување на можноста за управување со инфлацијата.

Цените на производите се на слободен режим и Владата има многу мал простор за дејствување во тој дел. Сепак, може да се интервенира во даночната и во монетарната политика, бидејќи работите почнаа да се раздвижуваат. Очигледно е дека инфлацијата ќе предизвика раст и на каматните стапки, што треба да ја испровоцира НБМ да преземе мерки за нивно стабилизирање. Монетарната власт има улога на одржувач

ИНФЛАТОРНИОТ ПРИТИСОК СЕ ДЕНАРОТ И ЦЕЛАТА ЕКОНОМИЈА

на ценовната стабилност и таа, од своја страна, треба да ги преземе сите мерки кои ѝ стојат на располагање за тоа да го постигне.

"Во спротивно, ваквата ситуација на раст на цените на основните прехранбени производи ќе ја одврти инфлаторната спирала и ќе ја наруши стабилноста на денарот, што со себе ќе повлече бројни негативни случувања во економијата", потенцираат експертите.

Според нив, јануари навистина има рекордна стапка на инфлација, но изминативе години граѓаните се навикнаа на ниска инфлација, па стапка од 8,7 отсто им доаѓа како шок, иако тоа е реален процент произлезен од актуелните случувања со поскапувањата.

Голем проблем се висината на трошоците на живеење. Високиот процент на трошоците на живеење произлегуваат од растот на цените на прехранбените производи, кои влегуваат во потрошувачката кошница, поради што оваа појава најмногу ги погодува најсиромашните слоеви, каде што и инфлацијата најсилно се чувствува. Притисокот на трошоците на живеење врз инфлаторната спирала Владата може да го ублажи со мерки какви што презеде за намалување на цените на основните прехранбени производи. Сепак, испумпувањето на инфлаторните притисоци може да даде краткорочни резултати, бидејќи инфлацијата не е само домашна туку и увезена, поради сличните состојби во целиот регион.

На Владата, пак, ѝ стојат на располагање директни мерки. Една од нив е онаа која веќе ја презеде, а тоа е што со трговците и производителите постигна договор за намалување на цените на одредени производи.

Втората мерка е умерена рестрикција во јавната потрошувачка. Тоа значи да се намалат оние трошоци од Буџетот каде што е најбезболно, на пример, патувања, набавки на опрема и слично. Но, во никој случај не е добро да се посегне по намалување на платите на администрацијата.

КАМАТИТЕ РАСТАТ?

Инаку, пред неколку дена НБМ ги зголеми каматите на благјачките записи во насока на ставање под контрола на инфлацијата. Банкарите најавуваат дека засега нема да ги зголемуваат каматите на кредитите, но ако и натаму растат стапките на записите, ќе биде неопходен и пораст на банкарските камати.

Тие потенцираат дека засега нивните камати ќе останат исти, бидејќи имале свои извори на средства и своја деловна политика. Меѓутоа, ако овој тренд продолжи, не е исклучено да дојде до зголемување и на банкарските камати на кредитите за граѓаните и фирмите.

Деновиве монетарната власт излезе со мерки за борба против инфлацијата,

КОЈ ЗАГОВАРА СТЕГАЊЕ НА РЕМЕНОТ, КОГА ТОЈ И ТАКА Е СТЕГНАТ ДО МАКСИМУМ

ЗГОЛЕМЕНА "НАПУМ"

НАТО НАДЕЖ

Во Македонија упорно се тврди дека со влегувањето на Македонија во НАТО ќе се зголеми инвестициите. Но, не се потребни само странски туку и домашни инвеститори.

"Македонија сè уште е земја со недоволно развиена економија и затоа сите инвестиции кои ќе влезат ќе бидат битни, особено во делот на енергетиката, сообраќајот и градежништвото", изјави деновиве Мирче Чебреци, заменик-претседател на Стопанска комора на Македонија.

Искуствата велат дека откако Бугарија станала членка на НАТО значително ги зголемила своите бизнис инвестиции. Токму затоа Бугарија и претставува прва земја во регионот според странските инвестиции.

Деновиве и македонскиот министер без ресор, задолжен за привлекување странски инвестиции, Григор Ташковиќ, истакна дека со влезот во НАТО Македонија ќе биде гледана како сигурна земја во која може да се инвестира.

"Очекувам да се случат многу позитивни промени со влезот во НАТО, не само за Македонија, туку и за регионот", изјави Ташковиќ.

ЗАКАНУВА ДА ЈА НАРУШИ СТАБИЛНОСТА НА А ВО ДРЖАВАВА

**ДОКОЛКУ СЕ ЗГОЛЕМАТ
КАМАТИТЕ, ЌЕ
"ОПУСТАТ" ШАЛТЕРИТЕ
ЗА КРЕДИТИ**

чија стапка во јануари се искачи до 9 отсто. НБМ соопшти дека за да ги ублажи последиците од високата инфлација и да спречи таа да се прелее на среден рок, одлучи да ги зголеми каматите на благјачичките записи од 5,08 отсто (колку што изнесуваа на последната аукција) на 5,25 отсто, како и да се замени тендерот со каматни стапки, со тендер на износи.

Според банкарите, тоа е нормална мерка која ја презема НБМ, со цел да ги стерилизира парите во оптек.

"Ова е минимално зголемување и нема да се одрази на нашите камати. Но, ако продолжи со повисок процент, не е исклучено каматите да се зголемат", велат банкарите.

инфлација на среден и на долг рок е наш највисок приоритет, а за тоа клучно е одржувањето инфлациски очекувања на стабилно ниво", изјавија од НБМ.

Централна банка излезе и со соопштение во кое вели дека во периодот август-декември 2007 година дојде до позначајно динамизирање на инфлацијата, кое се должи на цените на исхраната, што претставува глобален тренд. Динамизирањето на инфлацијата продолжи и во првиот месец од 2008 година. Годишната стапка на инфлација во јануари 2008 година достигна 8,7 отсто, што се должи на ефектот од поскапувањето на храната. Годишната стапка на инфлација во јануари без храната изнесува 3,2 отсто, а доколку се исклучи и влијанието на цените на енергијата, во тој случај т.н. базична инфлација изнесува 2,6 отсто.

Токму затоа, според централната банка, во овој момент подрастично затегнување на монетарната политика не би бил соодветен одговор, односно сè до моментот на стабилизирање на движењата на светскиот пазар, особено во наведените два сектора, храна и енергија.

Сепак, се оценува дека движењата на базичната инфлација покажуваат дека покрај динамизирањето на цените на исхраната, последните неколку месеци присутни се и одредени притисоци врз инфлацијата и од страна на побарувачката,

вори намалување на цените. Тој ги поздравил мерките кои ги презеде централната банка.

"Инфлацијата е резултат на, како што можев да забележам, зголемувањето на храната на одреден број прехранбени производи, што е светски тренд. Значи, не се случи само во Македонија, туку и во Србија, Хрватска, Словенија, Холандија, Германија, Франција, Америка итн. така што веројатно овој светски тренд секаде ги покажа истите резултати. Добро е што централната банка презема одредени мерки, иако мислам дека горедолу со намалувањето на цените кои Владата ги постигна заедно со трговците и со производителите на некој начин тоа го ублаживме. Не очекувам дека ќе имаме сериозни проблеми што се однесува на годишно ниво", изјави Груевски.

Се очекува дека веќе од втората половина на годинава ќе дојде до намалување на стапките на инфлација. Но, веројатно е дека проектираната стапка на годишно ниво од 3 отсто сигурно ќе биде надмината. Одредени кругови прогнозираат дека годишната инфлација сигурно ќе оди до 5 проценти. Што се однесува до тоа како фискалната политика ќе ѝ помага на монетарната во контролирањето на инфлацијата, наши извори велат дека ќе биде добро ако Владата продолжи да се придржува до предвидениот буџетски дефицит, кој за годинава е 1,5 отсто од БДП. Минатата година Владата докрај не го оствари планираниот дефицит за 2007 година.

Како и да е, одржувањето ниска и стабилна инфлација во голема мерка е базирана на одржувањето стабилни инфлациски очекувања, што бара придонес од повеќе субјекти. За оваа цел, НБМ најавува дека ќе ги искористи сите расположливи инструменти, бидејќи ниската инфлација е најдобриот придонес кој монетарната политика може да го даде за економскиот раст. Од друга страна, пак, централната банка апелира фирмите да се воздржат од пораст на платите над порастот на продуктивноста, а до банките порастот на кредитите да биде со здрава основа.

Засега, Македонија е најтенка со странски директни инвестиции. Колку за споредба, од сите земји во транзиција нашата држава привлече најмалку странски капитал. Од почетокот на осамостојувањето досега едвај милијарда и пол милиони долари, сума што кај некои од соседите влегува само за неколку месеци.

ТА ИНФЛАЦИЈА ЌЕ ГИ ПА" КАМАТИТЕ

Инаку, оваа одлука, како што информираат од НБМ, се должи на зголемените ризици врз стабилноста на цените на среден рок, особено во услови на брз раст на кредитите и пораст на платите над продуктивноста во економијата. Народна банка потенцира дека останува фокусирана на одржувањето толерантно ниво на инфлацијата и продолжување на политиката на стабилен курс на денарот, поддржан со високо ниво на девизни резерви. Во зависност од натамошните движења во економијата, таа соодветно ќе реагира.

"Наша цел е тековниот познатителен скок на инфлацијата да не се прелее на среден рок, бидејќи одржувањето ниска

имајќи го предвид повисокиот раст на платите, како резултат на растот на продуктивноста, како и од високиот кредитен раст во 2007 година, кој достигна 39,1 отсто. Притоа, особено е висок растот на кредитите на населението, што директно влијае на личната потрошувачка и на агрегатната побарувачка.

ГЛОБАЛЕН ТРЕНД

И премиерот Никола Груевски излезе со став дека не очекува сериозен скок на инфлацијата на годишно ниво, припишувајќи си заслуга и за Владата, која со трговците и производителите дого-

ИСПРАТИ СМС **КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК**

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина*: **POD 075XXXXXX** каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.
2. Таа ќе добие анонимна порака со прашање - што би сакала да добие за подарок.
3. Почекај го нејзиниот одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ
*со празно место, како во примерот

ИСПРАТИ СМС НА
075 14 14 42
20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За толкување на твојот сон испрати СМС порака со следната содржина: **SON** помн
Толкувањето го добиваш веднаш.
*со празно место како во примерот